

MEMÒRIA D'INTERVENCIÓ H-585

Identificació

Número de registre	H-585
Nom de l'objecte	Pintura
Matèria / Tècnica	Pintura a l'oli sobre tela
Autor / Època	Hidalgo Pagès, Joaquim, Miguel / Tercer quart del segle XX (1958)
Dimensions	100 x 50 cm (obra); 102,3 x 52,3 x 4,2 cm (amb marc)
Tema / Descripció / Títol	Paisatge urbà nocturn. Fragments de cases amb els seus patis i arbres, a primer terme, vistos des d'una posició elevada. En segon terme, i com a tema principal, la part del darrere d'un vell bloc de pisos, amb les seves galeries / Galeries
Localitzacions	Reserva Cobalt, compacte 32, dreta (magatzem del Museu de L'Hospitalet de Llobregat)
Altres referències/núm.	---
Lliurament	14 de juliol de 2021
Retorn	11 de novembre de 2021
Durada tractament	1 mes i mig
Restaurador	Gonzalo Martí Beltrán

Examen organolèptic i diagnosi

Suport	OBRA <u>Bastidor</u> <i>Descripció:</i> - Mòbil (de tipus espanyol), format per quatre llistons de fusta (secció: 6 x 1,5 cm) amb rebaix i falques. - Tipus de fusta / Tall: Conífera / Tangencial. <i>Inscripcions i segells</i> (vista del revers): - Inscripcions: un número 33 encerclat, fet amb tinta blava, i un número 7, fet amb llapis de color blau. Ambdues inscripcions situades al travesser superior. - Segells: un de color negre, al travesser superior, amb el número 20, i un altre de color vermell, al travesser inferior, corresponent al Museu d'Història de la Ciutat. <i>Estat de conservació:</i> Regular/dolent. Relació d'alteracions: - Atac generalitzat de xilòfags (sense activitat evident), especialment localitzat a les dues falques inferiors, amb pèrdues importants de suport que podrien dificultar la seva funció. - Acumulació de pols i brutícia superficial, així com dipòsits entre els travessers i el revers de la tela, especialment abundants en la part inferior de l'obra.
--------	--

Tela

Descripció:

- Composició per determinar (sembla de lli comercial). Pendent d'anàlisi per determinar la seva naturalesa.
- Trama oberta. El fil de l'ordit, vertical, presenta un gruix major que el de la trama.
- Teixit: Tafetà.
- 15 trama x 10 d'ordit.
- Torsió del fil en Z

Elements annexos:

- Etiqueta blanca adhesiva de paper amb la descripció de l'objecte, situada a la part inferior de la tela (vista del revers).

Inscripcions i segells (vista del revers):

- A la zona superior del revers de la tela, trobem un número "7", de dimensions considerables, marcat (en un moment indeterminat) emprant una barra de guix.

Sistema d'unió de la tela al bastidor: No s'aprecia, doncs el marc clavat a les vores les oculta totalment.

Estat de conservació: Regular.

Relació d'alteracions:

- Atac generalitzat de fongs en forma de petites taques fosques pel revers.
- Dipòsits de pols i brutícia.
- Diverses deformacions del suport tèxtil provocades pels considerables empastaments de la capa pictòrica.

MARC

Descripció:

- Format per quatre senzills perfils de secció quadrangular, lacats de color blanc, d'aspecte mat.

Estat de conservació: Regular.

Relació d'alteracions:

- Dipòsits de pols i brutícia adherida.

Elements annexos:

- Petita etiqueta adhesiva rectangular, de paper blanc, adherida al lateral superior dret del marc (vista de l'anvers):
A.56 (manuscrit)
- Petita etiqueta adhesiva rodona, de paper blanc, situada al lateral inferior dret (vista de l'anvers):
56 (mecanografiat)
- Petita etiqueta adhesiva rectangular, de paper blanc, situada al lateral superior esquerre (vista de l'anvers), amb el text il·legible.

Sistema d'unió de l'obra al marc:

- Mitjançant puntes de ferro, clavades directament des del marc al bastidor.

Capa de preparació

OBRA:

Descripció:

- Per determinar. Prima i de color blanc. Sembla una preparació industrial. Visible, de manera puntual, pel revers del suport tèxtil.

Estat de conservació: Regular.

Relació d'alteracions:

- Pèrdues puntuals actives, acompanyades de capa pictòrica.

Capa pictòrica

OBRA:

Tècnica d'execució: Oli (pendent d'anàlisis per confirmar).

Capa: gruixuda, amb empastaments generalitzats.

Pinzellada: Matèrica, aplicada de manera directa i fresca.

Acabat: Irregular. L'aspecte general és brillant, amb algunes zones mats.

Estat de conservació: Regular/Dolent.

Relació d'alteracions:

- Clivellats d'assecatge prematur, deguts a l'aplicació d'una gruixuda capa grassa (d'oli) sobre una altra amb la mateixa naturalesa. Aquest tipus de clivellats s'aprecien, especialment, als vermells i als ocres.
- Clivellats d'origen mecànic, provocats per la manca d'elasticitat de la gruixuda capa pictòrica combinada amb el moviments soferts per l'obra al llarg del temps.
- Manca d'adhesió puntual entre els diferents estrats, fonamentalment entre la capa pictòrica i el suport.

Es troben indicis que condueixen a pensar que l'obra ha estat realitzada a sobre d'una pintura precedent, doncs algunes pinzellades passen per damunt d'antigues pèrdues d'una anterior capa pictòrica.

- Despreniments i pèrdues de pintura, localitzades, especialment, a la meitat superior de l'obra, al color blau del cel i als colors ocres i taronges.

MARC

Tècnica d'execució: Laca blanca.

Estat de conservació: Regular.

Relació d'alteracions:

- Pols i brutícia superficial.
- Taques fosques, produïdes per contacte i fregament amb altres objectes.
- Lleugeres abrasions i pèrdues de policromia a les quatre cantonades, originades per fregament i manipulació.

Capes de superfície

OBRA:

Descripció:

- L'obra es troba recoberta per una capa de protecció, probablement original, de color ambre, aplicada de manera irregular, amb pinzellades amples, amb alguns regalims visibles.

Aquesta tècnica d'aplicació, ràpida i desinhibida, ens porta a pensar que prové del mateix autor. Per aquesta raó, no es planteja la seva enretirada.

Relació d'alteracions:

- Dipòsits superficials de pols.
- Atac generalitzat de fongs en forma de petites taques de color clar i blanc.

Intervencions anteriors

- Empaperats puntuals de protecció.
- Es detecten indicis de possibles reparacions realitzades, probablement, pel propi autor, fetes, amb oli, en llocs on la capa pictòrica s'havia després.

Conclusions

L'estat de conservació de l'obra és, en termes generals, regular/dolent, per l'atac de fongs sofert i les pèrdues actives de capa de preparació/pictòrica.

El problema més important que podem destacar és la fragilitat que presenta l'obra deguda al considerable gruix de la capa pictòrica que, amb qualsevol moviment, cop o pressió exercida sobre el suport tèxtil, es pot trencar amb facilitat.

Proposta de conservació – restauració

ANÀLISIS I DIAGNÒSTIC:

- Estudi i documentació de l'estat de conservació de l'obra abans del procés d'intervenció.

TREBALLS DE CONSERVACIÓ CURATIVA:

- Neteja mecànica de la pols superficial i de la brutícia que presenta un estat incoherent.
- Fixació de la capa pictòrica en perill de desprendiment mitjançant empaperat i cola animal. Assentament de la mateixa amb espàtula tèrmica i desempaperat. El mateix procés es durà a terme a la policromia del marc, en les zones de les cantonades que presenten pèrdues o manca de cohesió amb l'estrat subjacent.
- Trasllat d'una petita etiqueta adhesiva que hi ha a sobre la policromia blanca del perfil lateral dret que conforma el marc, a la part posterior del mateix.
- Substitució de les falques deteriorades de la part inferior del bastidor i neteja química del mateix, respectant els segells i inscripcions que hi ha als travessers.
- Desinsecció i tractament al bastidor i parts afectades per l'atac de corc.
- Eliminació de les petites taques blanques disseminades per tota la superfície pictòrica (rastres d'antics fongs) i del vernís esgrogueït (si després d'una atenta inspecció es considera que no és un vernís original).
- Neteja química de la capa pictòrica i del revers de la tela (conservant l'etiqueta de paper antiga adherida a la part inferior del suport tèxtil) i del marc.

- Estucat de les zones amb pèrdues de pintura (obra i marc).
- Reintegració cromàtica de les zones estucades.
- Aplicació d'una capa de protecció amb un vernís de baix pes molecular.
- Fixació de les falques per evitar futures pèrdues.
- Protecció del revers amb tela sintètica per evitar acumulacions de pols.

DOCUMENTACIÓ FINAL

Elaboració d'una memòria final on es recullen les diferents fases d'intervenció, amb les imatges descriptives del procés seguit.

Els treballs de restauració inclosos en aquesta proposta s'ajustaran en tot moment als criteris de reversibilitat i estabilitat que garanteixin la salvaguarda de la integritat física, artística i històrica de l'obra.

Procés de conservació – restauració

Proves fisicoquímiques

OBRA:

- Proves de solubilitat a la capa pictòrica i a les tintes dels segells presents al revers del bastidor i al suport tèxtil.

Desinfecció

OBRA:

Revers:

- Desinfecció del bastidor i de la tela atacats pels fongs mitjançant nebulització d'una solució fungicida, seguida de l'aspiració puntual de les hifes i espores procedents dels fongs, emprant cànules de petites dimensions.

Abans d'aplicar la solució fungicida, s'ha protegit l'etiqueta del revers de la tela, amb una màscara de plàstic, per evitar que s'humitegi el paper i que les tintes es puguin dissoldre.

- Aspiració general del revers seguint el mateix mètode, però emprant una boca més gran.

Materials emprats: Etanol + 0,1% de clorur de benzalconi / aigua destil·lada (70:30), aspirador de baixa pressió dotat de filtre HEPA i paletina de cerres suaus.

Anvers:

- Desinfecció de la capa pictòrica atacada pels fongs mitjançant nebulització d'una solució fungicida, seguida de l'aspiració puntual de les hifes i espores procedents dels fongs, emprant cànules i raspalls tous de petites dimensions.

Materials emprats: Etanol / aigua destil·lada (70:30), aspirador de baixa pressió dotat de filtre HEPA i paletina de cerres suaus.

Consolidació

OBRA:

Intervencions al bastidor:

- Reconstrucció volumètrica dels extrems de les dues falques inferiors, deteriorades per l'antic atac de corc, però que no havien vist minvada la seva funció mecànica. S'opta per la reconstrucció d'aquestes (en lloc de la seva substitució) per evitar sotmetre a la pintura a vibracions que poguessin provocar nous trencaments i pèrdues.

Materials emprats: Balsite[®], espàtula de guixaire.

Fixació

OBRA:

Intervencions a la capa pictòrica:

- Empaperat puntual de protecció d'aquelles parts que presenten aixecaments i manca de cohesió amb els estrats precedents, així com pèrdues.

Tot i que l'obra ja presentava cinc punts empaperats, després d'una atenta inspecció de la superfície de l'obra, es decideix continuar empaperant altres parts amb perill de desprendiment.

- Desempaperat i adaptació dels aixecaments amb aplicació d'escalfor i pressió controlada.

- Materials emprats: Cola de conill, paper japonès de 9 g, espàtula tèrmica i film de polièster siliconat Melinex[®].

Neteja

OBRA

Intervencions al suport i a la capa de superfície:

- Neteja mecànica en sec, per eliminar la pols de tipus incoherent depositada al revers del bastidor i de la tela, així com als espais entre tela i bastidor i a l'anvers de l'obra.

- Neteja superficial química per acabar d'eliminar la pel·lícula de brutícia greixosa que enfosqueix parcialment els colors.

Materials emprats: Paletina de cerres suaus, hisops de cotó, aigua destil·lada i citrat de tri-amoní (0,5%).

MARC

Intervencions a la policromia:

- Neteja mecànica en sec de la capa pictòrica blanca que cobreix els llistons, per eliminar la pols superficial.

- Neteja superficial química i mecànica per eliminar la pel·lícula de brutícia greixosa que enfosqueix parcialment el lacat, així com les marques fosques ocasionades per fregaments d'objectes..

Materials emprats: Paletina de cerres suaus, hisops de cotó, aigua destil·lada i citrat de tri-amoní (1%).

Reintegracions

OBRA:

Intervencions a la preparació/capa pictòrica:

- Estucat de pèrdues.
- Reintegració cromàtica, de caire il·lusionista, de les zones estucades.

Materials emprats: Cola de conill, sulfat de calci, pigments *Lefranc Bourgeois*[®], Aquazol 500[®] en etanol 96°

MARC

Intervencions a la capa pictòrica:

- Estucat de pèrdues, deixant a la vista el color blanc de l'estuc.

Materials emprats: Cola de conill, sulfat de calci.

Protecció final

OBRA

- Aplicació d'una lleugera capa de vernís de baix pes molecular, compatible amb l'obra i fàcil d'eliminar en el futur.

Materials emprats: Regalrez 1094[®] al 10% en White-Spirit D40[®]

Embalatge

Materials emprats: Plàstic de bombolles.

Recomanacions per la seva conservació / seguiment mediambiental

Temperatura: 20-22°C

Humitat relativa: 60%

Il·luminació: 150 lux

Sant Just Desvern, a 5 de novembre de 2021

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'G' and 'B' with a horizontal line through the middle, and the initials 'FZ' in the center.

Gonzalo Martí Beltrán

Llicenciat en B.B.A.A.
Diplomat en Restauració

MEMÒRIA D'INTERVENCIÓ H-585

IMATGES

Documentació fotogràfica de l'estat de conservació inicial

Fig. 1 Anvers

Fig. 2 Revers

Fig. 3 Inscriptions

Fig. 4 Inscriptions

Fig. 5 Etiquetes

Fig. 6 Etiquetes

Fig. 7 Etiquetes

AYUNTAMIENTO DE HOSPITALET

Número de Inventario **A-56**

AUTOR HIDALGO Joaquín

Título "Galerías"

CARACTERÍSTICAS DE LA PINTURA: Procedimiento óleo

Materia tela Medida de la obra 100x50

Medidas del marco 102x52 Fecha o época 1953

PROCEDENCIA DONACION A.A.M.

OBSERVACIONES

Fig. 8 Etiquetes

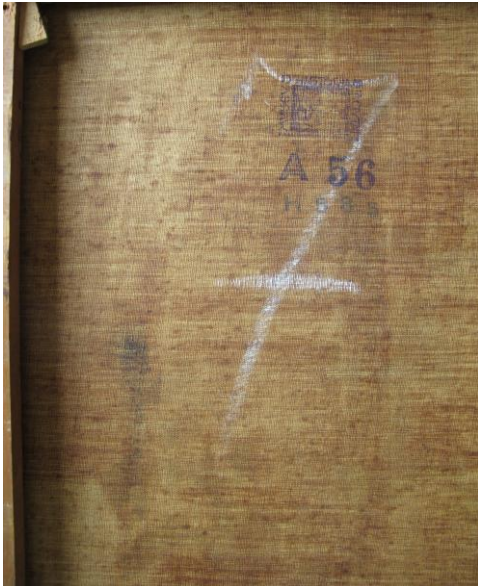

Fig. 9 Segells i inscripció amb guix

Fig. 10 Segells

Fig. 11 Segells

Fig. 12 Taques blanques a l'anvers. Atac de fongs

Fig. 13 Taques blanques a l'anvers. Atac de fongs

Fig. 13 Taques blanques a l'anvers. Atac de fongs

Fig. 14 Taques fosques al revers. Atac de fongs

Fig. 15 Pèrdues de capa pictòrica i pintura subjacent

Fig. 16 Pèrdues de capa pictòrica i preparació

Fig. 17 Aixecaments i pèrdues de capa pictòrica

Fig. 18 Pèrdua amb antic retoc sota nivell

Fig. 19 Pèrdua de suport a les falques inferiors

Fig. 20 Pèrdues de lacat al marc

Fig. 21 Abrasions, cops i taques a la superfície del marc

Documentació fotogràfica del procés de Conservació-Restauració

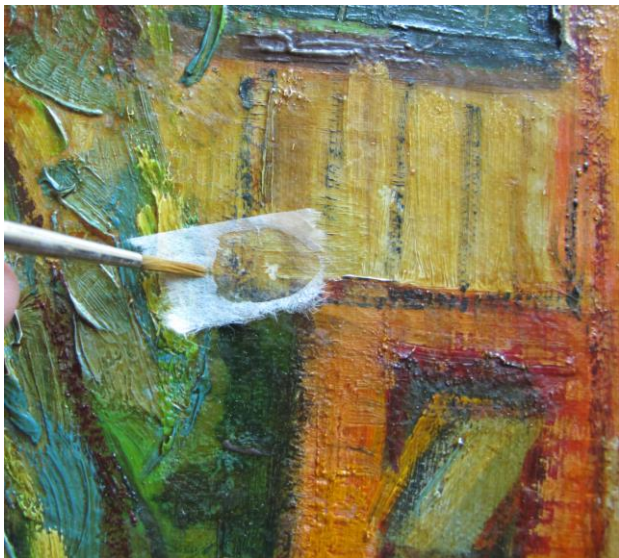

Fig. 22 i 23 Empaperat puntual: detalls

Fig. 24 Empaperat puntual

Fig. 25 Fixació: Detall

Fig. 26 Procés de neteja

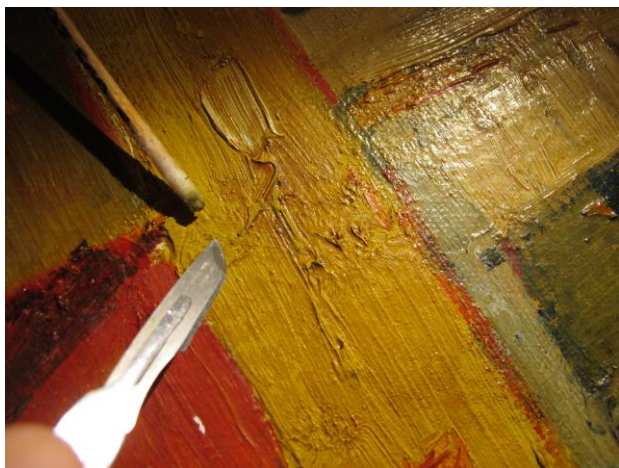

Fig. 24 Procés de neteja

Fig. 25 Procés de neteja del marc

Fig. 26 Procés d'estucat

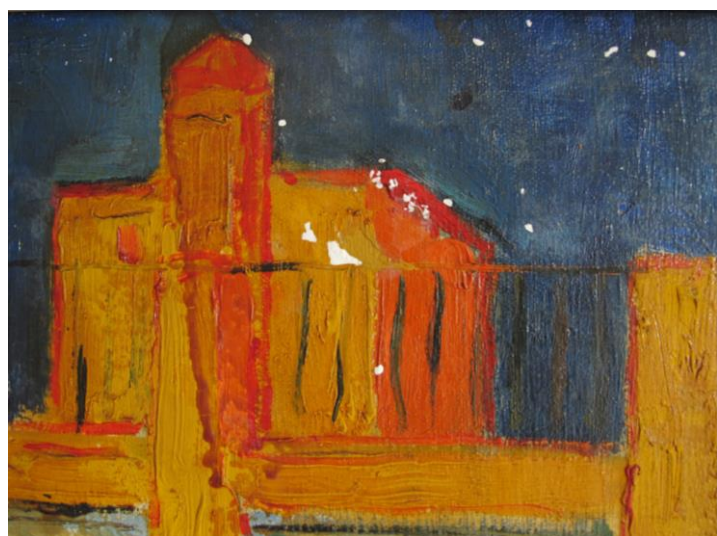

Fig. 27 Estucat. Detall

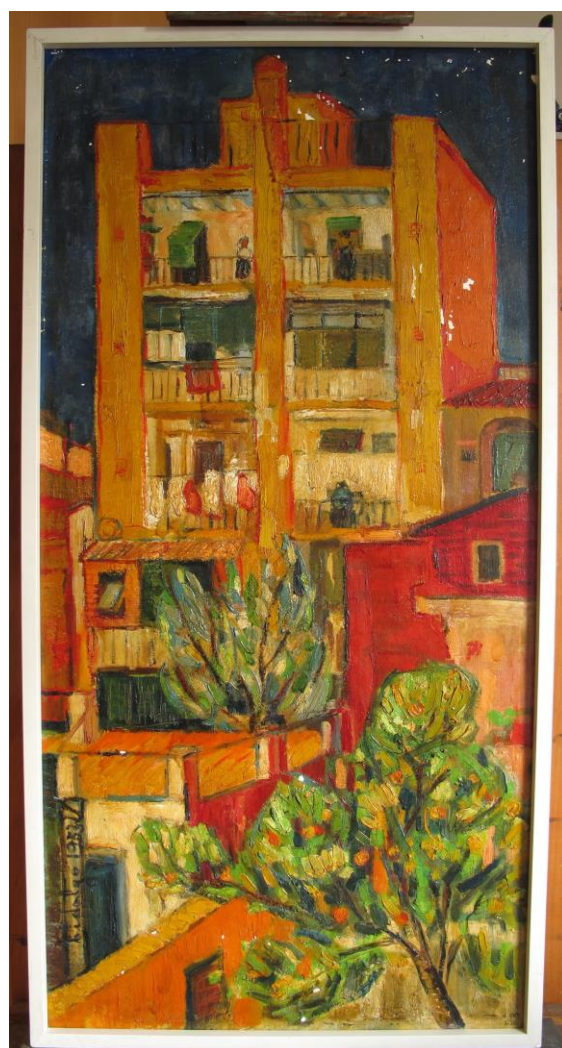

Fig. 28 Estucat. Visió general

Fig. 29 Procés de reintegració cromàtica. Detall

Fig. 30 Procés de reintegració cromàtica. Detall anterior, un cop finalitzada la reintegració de la zona

Fig. 31 Reintegració volumètrica del suport. Falca inferior esquerra

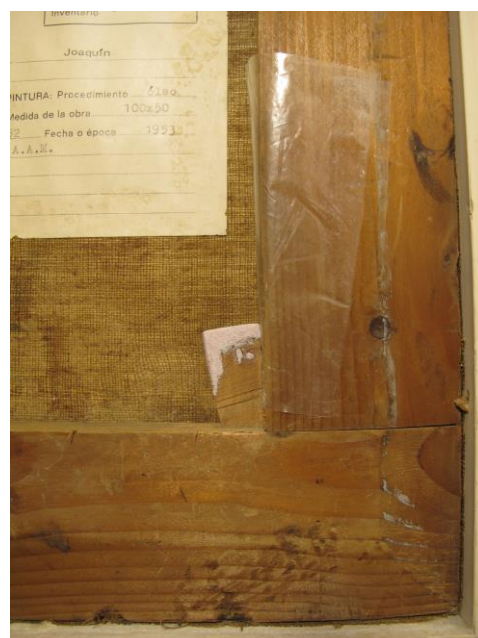

Fig. 32 Reintegració volumètrica del suport. Falca inferior dreta

Documentació fotogràfica final

Fig. 33 Imatge final anvers

Fig. 34 Imatge final revers

Sant Just Desvern, a 5 de novembre de 2021

Handwritten signature of Gonzalo Martí Beltrán.

Gonzalo Martí Beltrán

Llicenciat en B.B.A.A.
Diplomat en Restauració